

YAŞAMDA MALİ ÇÖZÜM

(28 Ağustos 2014)

Yahya ARIKAN

malicozum@ismmmo.org.tr

“Soyulması En Kolay Şey!”

Vergi bilinciyle ilgili kamu idaresinin tanıtımlarda kullandığı özlü sözlerinden biri “Vergi halkın sermayesidir” şeklindeydi. Biraz daha kafiyeli diğer söz ise şöyleydi: “Hizmet istiyorsan devletten, vermelisin vergini yürekten!”

Bu sözleri hatırlattım çünkü, bu haftaki konumuz tam da bu gündeme teğet bir biçimde, “sermaye/hizmet/devlet” üzerinden vergi ve incelemeleri.

Önceki hafta, Sayın Maliye Bakanımız, mesleğe yeni başlayan vergi müfettiş yardımcılarına seslendi ve şöyle dedi:

“Denetim kararı, yani incelemeye alınacak mükellefler, esas itibarıyla nesnel bir çerçevede, risk analizlerine tabi olarak yapılıyor.”

“Nesnel” kelimesinin anlamı, Türk Dil Kurumu’nun sözlüğünde şöyle çıkıyor. “Gerçeğe varmak amacıyla, taraf tutmadan inceleme yapan, hüküm veren, objektif.”

Yani bu tanıma göre anlıyoruz ki, incelenecek mükellefler, objektif olarak belirleniyormuş.

Ancak, ne yazık ki uygulamanın bu şekilde yürümediğine üzülerek şahit oluyoruz. Geçmişte olduğu gibi bugün de inceleme kriterleri objektif olarak seçilmiyor. Aksine “siyasi kriterler” göz önünde tutuluyor.

Biz geçmişte siyasi gerekçelerle yapılan incelemelere ne ölçüde karşı durduysak, bugün de aynı ölçüde tepkiliyiz.

Siyasi analiz olmasın!

Sayın Bakan da ifade etti. İncelenecek mükelleflerin seçiminde risk analizleri kullanılıyor. Yani çeşitli kurumlardan temin edilen bilgiler, mükellefler tarafından gönderilen bilgiler ve vergi beyannameleri ile mali tablolar, sistem tarafından harmanlanıyor ve belli konularda riskli mükellefler tespit ediliyor. Bu çerçevede de incelemeler şekillendiriliyor.

Ancak, ilginçtir ki son dönemde bazı gayrifaal mükelleflerin incelemeye alındığına şahit oluyoruz. Bunların da inceleme gerekçeleri risk analizi olarak sunuluyor. Mükellefin herhangi bir faaliyeti yok, mali tabloları, beyannameleri, diğer kurumlardan alınan bilgiler bu faaliyetsizliği gösteriyor. Buna rağmen bu mükellef, risk analizinde incelenecek mükellefler arasında çıkıyor. Nasıl bir analizmiş bu anlamak mümkün değil...

Sonra işin aslını görüyoruz, aslında, risk analizi değil de siyasi analiz yapılmış ve bazı mükellefler incelemeye alınmış.

Demokratik olmayan uygulamaların sonucu üzerine kullanılan ünlü bir ifadedir “Hukuk, bir gün herkese lazım olacak” cümlesi.

Eleştiri zamanı

Yakın geçmişimizde, bazı siyasi gerekçelerle bazı siyasi incelemeler yapıldı. Onları bu köşede hep sert eleştirdik. Bugün ise farklı siyasi gerekçelerle farklı incelemeler yapılıyor. İncelenen mükellef grubunun bir anlamı yok. Buradaki asıl ve büyük sorun incelemeye alınma gerekçesinin siyasi olması. Ve bu döngünün geçmişten geldiği gibi bugün de aynen devam etmesi.

Oysa ki hukuk ve adalet herkes için gerekli. Bugün itibariyle siyasi incelemeleri planlayanlar, yarın siyasi incelemelerin kurbanı olabilirler. Önemli olan bu döngüye son vermek. Bu nedenle, en büyük kamu güçlerinden biri olan vergi incelemesini adil planlamakta fayda var.

Özlü sözlerle başlamıştık, şimdi de Maliye kökenli Taner Akgül'ün "Vergi Ödüyorsanız Gülmek Hakkınız" kitabındaki mizahi bir cümleyle bitirelim: "Soyulması muzdan daha kolay olan tek şey vergi mükellefleridir."

----- **Sigortasız işçi, SGK teşviğini yakar**

Yasalara göre sigortasız işçi çalıştırmanın birçok cezası mevcut. Ancak işin çalışma süresi "deneme" şeklindeyse durum biraz daha farklı bir hal alıyor. Çünkü deneme süresi işçinin işyerini ve çalışma koşullarını, aynı şekilde işverenin de işçiyi ve işçinin tecrübe-yetkinliğini gözlemlediği bir dönem olarak tanımlanır. İş Kanunu'na göre ise işçi ve işveren tarafından iş sözleşmesine istenirse bir deneme süresi konulabilir ve bu süre en çok iki ay olabilir. Ancak toplu iş sözleşmeleriyle bu sürenin dört aya kadar uzatılabilmesi mümkün.

Tazminatsız fesih hakkı

Deneme süresi içinde taraflar iş sözleşmesini bildirim süresine gerek olmaksızın ve tazminatsız feshedebilir. Ancak bu sürede işçinin çalıştığı günler için sigortalı yapılması ve ücret ödenmesi gerekir. Dolayısıyla deneme süresinde işçinin sigortalı yapılması zorunludur.

Eğer deneme süresinde işçi sigortalı yapılmaz ve bu durum SGK müfettiş, denetmenleri ya da mahkeme kararıyla tespit edilirse, işveren, sigortasız işçi çalıştırmış olmasından dolayı bir yıl boyunca SGK prim teşviklerinden yasaklanır.

***

SORU-CEVAP

DUL MAAŞI NİKAHSIZ EŞE GEÇER Mİ?

SSK emeklisi babam annemle imam nikahı evliliği yapmış. Resmi nikahlı ilk eşi ile babam yakın geçmişte vefat etti. Babamın maaşını annemin alması mümkün mü? Servet Kaya

Sosyal güvenlik mevzuatına göre ancak medeni kanuna göre evli sayılan eşler için bu şekilde SGK ölüm aylığı hakkı doğar. Resmi nikahı olmayan ikinci eşe SGK tarafından ölüm aylığı (dul maaşı) bağlanmaz.